

โครงการพระราชดำริ 'เขาชะงุ้ม'

พัฒนา..ฟื้นฟูดินเสื่อมโทรม

บุญช่วย ช้วยระดม

รายงาน

พื้นที่บริเวณโครงการพัฒนาฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ 869 ไร่ ตั้งอยู่หมู่ 2 ต.เขาชะงุ้ม อ.โพธาราม จ.ราชบุรี มีสภาพเป็นที่ราบเชิงเขาลาดชัน เป็นคลื่นลอนลาด ต้นไม้ใหญ่ถูกตัดทำลายไป เหลือสภาพเป็นป่าเต็งรัง ป่าเสื่อมโทรม ดินร่วนปนทรายกรวดและลูกรัง เพาะปลูกอะไรก็ไม่ค่อยได้ผล พล.ต.ต.ทักษิณ ปัทมสิงห์ ณ อยุธยา เจ้าของที่ดินจึงได้น้อมเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กระทั่งวันที่ 4 มกราคม 2528 ทรงมีกระแสรับสั่งกับ ม.จ.จักรพันธุ์ เพ็ญศิริจักรพันธุ์ ให้พัฒนาแหล่งน้ำเป็นที่ปลูกไม้ยืนต้นให้มีความชุ่มชื้นและสวยงามตามธรรมชาติ และให้ศึกษาการปรับปรุงที่ดินเสื่อมโทรม โดยวิธีการเสริมสร้างแหล่งน้ำ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินลูกรัง และจัดระดับให้เหมาะสมเพื่อให้มีน้ำใช้

บุญช่วย ช้วยระดม ผอ.ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ย้อนเรื่องราวความเป็นมาของโครงการนี้ว่า เดิมพื้นที่ตรงนี้เป็นฟาร์มปศุสัตว์และมีการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ แต่เพราะดินเป็นกรวดทรายจึงไม่ค่อยได้ผลผลิตดี ในที่สุดเจ้าของก็ทิ้งร้างพื้นที่ 694 ไร่ไว้เฉยๆ กระทั่งได้น้อมเกล้าถวายในหลวง ทั้งนี้ นายสี วรรณเทวี ถวายที่ดินอีก 63 ไร่เศษ มูลนิธิชัยพัฒนาจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม 91 ไร่เศษ และนางวันนา พูนผล ถวายอีก 20 ไร่

"ในหลวงทรงมีแนวพระราชดำริให้ดำเนิน

การศึกษาหาวิธีการปรับปรุงบำรุงดินที่เสื่อมโทรมให้สามารถในการใช้ประโยชน์ สามารถปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทรงมีแนวพระราชดำริให้ดำเนินการปล่อยให้เป็นป่าเต็งรังป่าปลูกโดยไม่ต้องปลูก เป็นป่าธรรมชาติที่เกิดจากการฟื้นตัวขึ้นมาเองตามธรรมชาติโดยที่เราไม่ต้องไปทำอะไร" ผอ.บุญช่วยกล่าว

พื้นที่ส่วนที่สามารถพัฒนาได้ก็ได้มีการพัฒนา กลายมาเป็นแปลงต่างๆ เช่น แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ แปลงเกษตรอินทรีย์ วิจัยการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชสมุนไพร ตลอดจนได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องการปรับปรุงดินเสื่อมโทรมสำหรับพื้นที่บางส่วนที่มีการปลูกไม้ผลก็วิจัยเรื่องการปรับปรุงดิน และได้ได้น้อมนำแนวพระราชดำริการใช้หญ้าแฝกมาช่วยในการฟื้นฟูสภาพดินด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เคยเสด็จพระราชดำเนินมาที่ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 เสด็จฯ พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2529 มีพระราชดำริให้ศึกษาหาวิธีการปรับปรุงดินที่เสื่อมโทรมให้สามารถใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกได้ โดยทำการทดสอบวางแผน และจัดระบบปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในลักษณะที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาขนาดย่อม

ครั้งที่ 2 เสด็จพระราชดำเนินปลูกหญ้าแฝกเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2535 และมีพระราชดำริ ให้ใช้หญ้าแฝกมาช่วยในการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันดินที่ถูกกัดเซาะเป็นร่องลึก

ครั้งที่ 3 เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2539 ทรงมีพระราชดำริ ให้ 1.การปลูกหญ้าแฝกเพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดินให้แก่ไม้ผลและไม่ยืนต้น โดยปลูกในลักษณะเป็นแนวครึ่งวงกลม เพื่อช่วยให้หญ้าแฝกได้ทำหน้าที่รักษาความชุ่มชื้นในดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.ให้ช่วยดูแลรักษาป่า อย่าไปรังแกป่า ถ้าปล่อยทิ้งไว้ไม่ให้ใครรบกวนเวลา 30-40 ปี ป่าแห่งนี้จะคืนสภาพจากป่าเต็งรังเป็นป่าเบญจพรรณ 3.ให้เลี้ยงสัตว์ป่าและทำเป็นอุทยานเขาชะงุ้ม และ 4.ให้สำรวจป่าแห่งนี้ว่าชนิดพรรณไม้และสัตว์ป่าอะไรบ้าง

ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 130 กิโลเมตร เดินทางคมนาคมสะดวกสบาย ...ไม่ยากที่จะเดินทางไปเยือนและเก็บเกี่ยวความรู้

พันธุ์ แก้วนุ้ย